Ч. 72. Львів, пятниця дня 3. (16.) цьвітня 1909. Річник XIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів; з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублів; з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« при **ул. Оссолїньских ч. 11. (партер) (фронт від ул. Тихої).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. —
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Альойзій барон Еренталь.

Картина на основі вражінь рухливих часів.

(Конець).

„Коли мінїстер заграничних справ, Ізвольский, в різдвяній промові домагав ся утвореня Балканьского Союза, а в засліпленій Туреччинї відозвали ся деякі голоси за спілкою з Сербією і Чорногорою і почали грозити найповажнїйші можливости, був бар. Еренталь може одиноким, що остав спокійним і майже безжурним. В єго поставі і у виразї лиця нїчо не вказувало на се, щоби несподївані запутанини захитали єго внутрішною рівновагою. Він був спокійний не тілько зверхно, задля технїчного вражіня на окруженє, але дїйсно був таким. При тім бар. Еренталь зовсїм не є холодний, але радше пристрастний і склонний до пориву.

Одначе він мав безжурність і спокій сильного, що має віру в себе. В деяких днях не вело ся добре, а в деяких хвилях давні торговцї більшостий хотїли вже за се пімстити ся, що він припеволив їх до поважаня мінїстра, котрий не має особистої цїли. Одначе він остав непохитним в гіднім зависти щастю, яке проявляло ся почутєм певности.

„Говорено все про єдність в ріжнородности девяти яскравих красок национально мішаної держави. Бар. Еренталь бачив її з одної точки, котра доволї далеко відсунена для сего вражіня.

В дальшій характеристицї переходить автор статї до часів прилуки Босни і каже:

»Босна була найбільшою дипльоматичною подією від упадку князя Олександра Батенберского, що зрік ся корони і став полковником стирийского полку. Прилука Босни була ще більшою подією. Бо тепер стало відомим се, що доси було глибокою тайною. Князь Бісмарк вельми обмежив можливість війни обопільним договором обезпеченя з Росиєю. Сим разом стояли супроти себе безпосередно наймогутнїйші союзи, які взагалї знав сьвіт. Як велике є нагромаджене між ними ворогованє, пока зує отвертість, з якою навіть одвічальні личности говорять про суперництва, які заострюють ненависть а для загального добра може не лише є шкідні, як військові ворогованя. Бар. Еренталь відчував те все, що прилука є також проясняючим окликом, який кождій державі призначує на полїтичній видїнї приналежне становище. Коли здавало ся, що єго твердість доходила аж до сталенности, а відзивали ся голоси, що може було би лїпше обезпечити успіх якоюсь лекшою рукою, тодї він все давав зрозуміти, що прилука є пробним каменем, котрий позваляє побачити найвнутреннїйший зміст відносин сил в державах. Він мав переконанє, що вислїд дипльоматичної боротьби о мир в Европі рішить ся на цїлий ряд лїт. Рішить ся не тілько боротьба що до мира, але також що до часом слабих союзів і приязний і що до поваги пробудженої з заціпенїлости монархії. Тим то не хотів він за нїяку цїну показати ся нетерпеливим або знесиленим. Не розходило ся о те, щоби утвор ти нову верховладу в Европі, бодай на суходолї, бо на морі трудно її відорвати. Бар. Еренталь поставив монархію знов перед великими питанями і міг на се відважити ся, бо не промарнував свого часу науки в Петербурзї гайнованєм. Сильною як скеля була єго надія, що Росия не відважить ся до війни задля прилуки.

Мінїстер заграничних справ мав безуслівне довірє до справоздань попереднього амбасадора і вірив сам собі. Коли цїла держава дрожала від могутних зворушень, — затривожені тиснули ся до щадниць, а військові поїзди здраджували більше, як можна було сповістити прилюдно з огляду на полїтичні відносини, чудували ся секцийні шефи і мінїстерскі радники єго спокоєви. Оно буде добре виглядати, говорив він звичайно в хвилях, коли вже набивано гармати до перших стрілів. Він відчитував певно ще раз свої листи власні писані з Петербурга і тому не травив почутя певности. Стрункий чоловік з похиленою вперед бистроумною головою має також свою земску частину і не потребує бути висуваним до фальшивого богатирства. Одначе він має щось мужного, щось такого, що велить нам на хвилю забувати погану низкість щоденної полїтики. Барон Еренталь має волю, іменно волю звернену на річ, а не на урад. Чи читав він Нітшого? Певно не у Віднї, де день для роботи за короткий. Але він має віру сильного. І се робить єго займаючою постатию“.

Військова революция в Туреччинї.

(×) Скорше, як можна було сподївати ся, склало ся се, що було імовірним. Напасти на молодотурків, що довели недавно до державного перевороту і заведеня конституцийного устрою в Туреччинї, поборюванє і ослаблюванє молодотурецкого сторонництва, що додавало відваги всїм їх противникам, викликало на останку явну оружну боротьбу проти сего сторонництва на улицях Царгорода. Почином до сеї оружної розправи послужило убийство головного редактора турецкого дневника Serbesti, який завзято поборював молодотурецке сторонництво і теперішне правительство. Оружна розправа, яка почала ся на улицях Царгорода між збунтованим анатолїйским військом а військом вірним правительству представляє ся яко боротьба вспятних змагань, бажаючих привернення давного ладу в Туреччинї, супроти новітних вольнодумних змагань молодотурецкого сторонництва, яке довело до нового коституцийного устрою.

Молодотурецке сторонництво заявляло певну терпимість для всїх инших віроісповідань, а тимчасом вспятні живла бажають, щоби там панував лише іслям. Молодотурки бажали довести до рівноправности всїх язиків і народів поселених в турецкій державі, тимчасом застарілі вспятні живла музулманьскі не хотять признавати нїякої народности крім Турків і бажають всїм нетурецким народам накинути свою мову. Сей вспятний рух викликали, як показує ся, головно софти (богослови) і учені знавцї корану. Огнищем сего бунту єсть Стамбул, себто частина Царгорода віддїлена збудованим на морскім заливі великаньским мостом від европейских частий Царгорода, званих Пера і Галата. Пера заселена майже виключно Англичанами, Італїйцями, Нїмцями і Французами і там находять ся всї европейскі амбасади, а Галата заселена Греками, Вірменами, Македонцями, Болгарами і Жидами. На сїм великаньскім мостї, що лучить европейскі части Царгорода, Перу і Галату, з чисто турецким Стамбулом, панує незвичайний рух і ненастанна глота людий всяких народностий і рас та повозок.

Як звіщають телеґрами, ві второк в ночи турецке військо, зложене з самих Турків і музулман, підбурене софтами і улємами (турецкі правники і богослови), заволодїло передовсїм Стамбулом, твердинею ісляму, а відтак мостом, який лучить Стамбул з европейскими частями Царгорода і не допускає до Стамбулу Европейцїв, так що европейска часть Царгорода зовсїм відтята від Стамбула, в котрім має осїдок Висока Порта, яко центральне місце всїх урядів, правительства і парляменту. Тимто европ. части Царгорода дістають ся вісти лише перемитним способом а тим можна пояснити неясність і непевність сих вістий, які основують ся звичайно на уличних сплетнях і поговорах.

Одначе на основі сих вістий можна впевнити ся, що сю революцию викликано для удержаня правосильности шерияту (себто музулманьского права, що має там таке значінє як у жидів талмуд) і признає привілеї музулманам а иншим ісповіданям (джаврам, себто невірним) не признає нїяких прав. На основі шериї повинні лише музулмани служити у війску і занимати уряди. Рух сей вспятний нагадує отже зовсїм змаганя „істінно русскіх“ в Росиї. Наколи побідить революция (а се вельми імовірно, бо єї противники не мають війска), то в Туреччинї запанують знов вспятні живла і давний розлад і розстрій.

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

В великодних замітках ческого дневника „Den“ заявив ся член палати вельмож др. Скарда за однодушним поступованєм ческого міщаньского сторонництва в парляментї. В середних верствах ческого народа наступило протверезенє і з дня на день пізнають они щораз лучше, як лиху прислугу віддав ческий радикалїзм народови тим, що працював над поваленєм правительства бар. Бека. Поквапний упадок кабінету Бека наніс велику страту ческій справі. Вправдї не є виключене, що Поляки поможуть Нїмцям в переведеню язикового закона Бінерта, але при спільнім поступованю Нїмцїв і Поляків в справах, на котрих залежить правительству, борба Чехів проти правительства потреває довше. — Орґан ческих рільників помістив з ческо-рільничих посольских кругів вступну статю, в якій представляє осягненє славяньскої більшости в державній радї яко цїль ческої полїтики. З сеї причини мусить однак ческа полїтика змінити ся супроти полудневих Славян і Поляків і уладити ся на подобу польскої. Милосердити ся над правительством Бінерта, булоб непростимою похибкою, але уряджувати напад на Бінерта і себе самих побідити, було би глупотою. Передовсїм

належить положити конець межиусобиці в ческих сторонництвах. Наперед мусить ческий союз поступати однодушно, аж опісля можна домагати ся того самого від „славяньского союза“. Ческі вільнодумці стали нагло незвичайними прихильниками помиреня і злуки. Їх становище здає ся сильно захитане серед ческого народа, позаяк они тепер так голосно взивають до мира, підчас коли давнійше горлали за борбою.

З Пешту доносять дня 12. с. м. ось що: Вчера відбули ся збори социял-демократичного сторонництва, на яких остро критиковано теперішну управу сторонництва. Відпоручником австрийскої социял-демократиї був посол Вінарский, який обіцяв угорским социял-демократам поміч сторонництва Адлера (котрого орґан опустив своїх угорских товаришів кілька разів і то прямо в критичних хвилях в борбі проти сторонництва Кошута). По бесіді босцїйско-герцоґовиньского відпоручника Копача зложив Бухінґер звіт. Слідуючий бесідник Юлїй Гайду ударив сильно на управу сторонництва, тому, що она знемогла ся в борбі о виборче право. Ся вічна аґітация остогидла вже робітникам. То само відносить ся до загального страйку, котрим так часто грожено, аж доки він не стратив значінє яко полїтичне оруже. Відпоручник Вішновский ствердив обяви упадку сторонництва на провінциї. Відтак ухвалено утворенє полїтичної краєвої орґанїзациї.

Заграниця.

В Туреччинї зайшли події, які живо нагадують події в Росиї після заведеня конституциї. Сейчас після наданя Туреччинї конституциї, вимушеної на султанї молодотурками, давали ся чути з ріжних сторін голоси, які дуже сумнївали ся, чи такий стан потреває довго Ті сумнїви не були неоправдані. Нинї можемо з численних суперечних депеш дійти до пересьвідченя, що реакция прибирає в Туреччинї вельми грізні розміри.

В понедїлок 13. с. м. принесли депеші вість, що в Царгородї вибухло грізне повстанє проти правительства. Збунтував ся наперед анатолїйский баталїон, до чого причинила ся аґітация турецкого духовеньства (софтів і улємів), яке домагає ся приверненя релїґійного права „шерияту“, (як у жидів тальмуд), т. є виключного пановання ісляму. Ворохобники обсадили парлямент і впускають там лише послів. До ворохобників прилучила ся також уоружена товпа. Кажуть, що більша часть залоги станула по їх сторонї, що мінїстра судівництва замордовано, мінїстра маринарки ранено, а мінїстра війни взято до неволї.

Шейк уль Іслям веде з ворохобниками переговори. Они домагають ся, крім охорони ісляму, ще усуненя теперішного кабінету і розвязаня молодотурецкого комітету. Кабінет подав ся сам до димісиї, а султан іменував великим везиром Тевфіка-башу, бувшого мінїстра заграничних справ, з чого одначе повстанцї невдоволені. Революцийний рух ширить ся вже по провінциях, а іменно в Македониї і Альбанії.

Командантови корпусу удало ся згромадити в мінїстерстві війни 34 баталїони і 22 армати. Також цїла кіннота остала вірною, хоч офіцири і їй не довіряють зовсїм. Ворохобники так певні в свої сили, що ультіматум команданта корпусу не зробило на них нїякого враженя. Невідрадним є се, що релїґійний фанатизм заогнив ся, про що сьвідчить манїфестация духовеньства і софтів алюмнів, а також участь товпи в сїм руху.

Віденьскі часописи підносять з натиском відрадну подію, що австро-турецка угода наступила в сам час. Одначе Австро-Угорщина мусить остати бачною і на дальше, тим більше, що турецкий революцийний рух ширить ся в провінциях, які граничать з нашою монархією, що є він мабуть наслїдком аґітациї Анґлії і Росиї, які хотять витягнути з него для себе користи, вкінци, що Болгария хоче використати положенє Туреччини і мобілїзує свою армію.

Нїмецкий канцлєр кн. Більов зїхав ся з італїйским мінїстром заграничних справ Тіттонїм на великдень у Венециї. Tribuna заявляє вправдї, що ся зустріч обидвох керманичів державних не була споводована полїтичними понуками і не може мати полїтичних послїдовностий, а є лише доказом сердешних взаємин між обидвома заприязненими державами. Одначе мимо сеї заяви, нема нїякого сумнїву, що ся зустріч має велике полїтичне значінє. Льояльне становище, яке урядова Італїя занимала підчас балканьского заколоту і довело особливо в Льондонї до великого розчарованя, насунула імовірно сю гадку, щоби тепер зазначити виразно дальше єствованє тридержавного союза, котрий в останних часах представляв ся нераз лише яко дводержавний союз (Відень-Берлїн) а тим самим Анґлії показати наглядно безуспішність єї полїтики відокремлюваня Нїмеччини. Обидва державники зрозуміли, що треба зелїзо кувати, поки оно тепле. Зустріч тих обидвох державників тридержавного союза, має отже в теперішних обставинах вельми важне полїтичне значінє.

Про сю зустріч подають часописи вісти, що головним предметом розмови між обидвома керманичами союзних держав були взаємини між Нїмеччиною, Анґлїєю, Франциєю і Італїєю. Само про себе розуміє ся, що останні події полїтичні на Балканї також були широко обговорювані, а в тих розмовах виявило ся повне порозумінє поміж Італїєю і Нїмеччиною в поглядах на всї при тій нагодї порушені питаня.

Замітно також, що Tribuna зазначує, що тридержавний союз не потребує анї скріпленя, анї що нїхто про се не думав, щоби передчасно єго відновлювати.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Пливем — — — — — по морі тьми.

(П. Карманьский).

Простїть, люди, розкажу вам цїкаву пригоду! Я віщий чоловік, простїть! Знаю тайни житя, чую ріст приземної трави, лет піднебесного орла; розумію мову ростин, і зьвірят; виджу хори ангелів в небі — віщий чоловік! Простїть! Вишня сила спочиває в менї. Захопить мене, буває — піднесе далеко, куди звичайний чоловік не спроможеть ся: в сьвіт висших єств — чистих духів: в тайне царство ідей, що єго відкрив Плятон, як Колюмб Америку...

Цїкаві там дїють ся річи.

Простїть, розкажу вам свої останні відвідини.

Цїкаві.

От, було то котрогось дня перед вечером.

Захопила мене вишня сила, і я опинив ся над землею.

Переді мною стояло сонце тепленьке, вечірне, весняне...

Сонце, сонечко! — зітхнув я.

Стань! — поговоримо собі, пощебечемо...

Давнїйше, бувало, ми витали ся в таких случаях, як витають ся два знакомі, що стрінуть ся в далекім краю. Та сего разу сонцю щось „не було до того“.

Прости! Я змучене, положу ся спати, а ти оберни ся, і заглянь в другий сьвіт — в царство ночи.

Ти й так ще єго не знаєш!

Прощай! — Завтра побачимо ся! — відповіло мині сонце. Я згодив ся: Прощай!

Обернув ся, і „поплив — по морі тьми.“ — — — — Ніч — „пропасть ночи“. Всюда ніч. Мир „до скону“.

Менї стало „щось так банно — сумно“. —

Та ось нараз щось ворохнуло ся, загуркотїло — мов би відвалений камінь покотив ся з „ґранїтної скелї“ в „бездонну пропасть ночи.“ —

За сим голосом явив ся другий, третий — цїлий „гураґан“, „бурун“ зойків. — — —

Менї волося дубом стало. Духи — подумав я — злі, пекольні духи. — — —

Та заки я ще отямив ся, що тут почати — роздались слова помішані з непонятними зойками:

Він, він! Атиля всїх нас, бич всїх одчаїв, мук, скрути, тоски — смерти!

Він! чоловік з землї! — і тут нам не дає спокою: прийшов, щоби нас знищити „до нестями — до краю“.

У-у-у! о-о-о! — Карманьский!

По сїм якімсь маґічнім імени утихло всьо — неначеб смерть з него виринула. — — —

Дякую Богу, виратувала мене ту спасенна формула на все нечисте. Я мов несамовитий пробовкнув:

„Всякоє диханіє да хвалить Господа!“

А-а-а! е-е-е! Роздав ся нараз веселий крик.

Не він, не він! Якийсь инший чоловік. Не єго голос!

Ходїм, пожалуймо ся єму! Може поможе!

Нехай за нас заступить ся на землї!

Менї стало відраднїйше. Стою — чекаю. Але нїчого не бачу.

Та нараз щось „снуєть ся перед мною“. — Цїле сьвітить ся мов би котячі очи. Поверхня єго фосфором мигає.

Чоловік — не чоловік! Але чоловіча подоба.

Очий зовсїм не має. (Відай поводив ся слухом). Ніс затканий, уста незамітні — мов пара. (Єму було десь віддихати, як хорому на горло — ликати). Груди надуті — мов би осїнні, дощеві хмари — а ноги як два прути з верби. — —

Хто ти? — осьмілив ся я запитати.

Я-а-а? — Одчай! — відповіла дивна подоба якимсь понурим голосом, від котрого застогнало цїле „море тьми“... (Відай говорить ся подоба черевом, бо єї дрібнесенькі уста не видали би такого голосу).

Одчай?

Одчай! —

Ратуй нас, чоловіче, ратуй! Заступи ся за нами! Заступи ся за мною! Я мученик! Умираю — не можу умерти. Я раб одного чоловіка. О, се местник всїх темних сил — бич! Дальше не зможу. Не дає жити!

В своїй сибилїйскій книзї „більш 30 разів мене заклинав“. Що-не-будь хоче — „одчаю, одчаю!“ То як причіпить ся мене: то до муки, то до скази, то до „сїрої скелї“, то до „бездонної пропасти“ — мов би мене в ланцухи сповив...

Я люблю завитати на землю — та в яку буйноту, в буйне серце, молоде, дївоче... О, то розкіш!

Є де показати силу, є чим жити...

А оттак: пусте, сухе конанє!

Освободи мене! Поможи чоловіче!

Освободи, поможи! — загули сотки голосів — понурі, тяжкі...

Біль, горе, смута, печаль, мара, змора — і хто би їх всїх там знав! — застогнали коло мене — завили... Юрба мертвих тїний.

Дивись, дивись! — кричали они — він, він — Карманьский виссав нас неначе опир. Дивись, які ми!

Він опир всїх мук — всякої скази! Дивись!

— І справдї: всї „тїни“ виглядали сухо, пусто мов би блощицї в мурах розваленого середновічного монастира.

Одчай роздавав ся дальше:

Хочу — не хочу єго слухати, мушу! Він має силу.

Кілько то разів я опирав ся — не помогло!

Оттак останнього разу. Ходив він коло моря. Задержав ся — зітхнув... Я задрожав. Я прочував лихо... І справдї він вирік маґічне слово, я мусїв іти. Та не хотїв — опирав ся. Та як не тупнув ногою, аж менї всї кости „в утробі“ затріщали... Але я ще відтягав ся. Причіпив ся до смути, смута до болю, біль до скази, сказа до трівоги — і так всї ми змовились: Революция! Вільність! Не будемо більше рабами тому деспотови! Вільність!

Та не помогло! Як злапав ся за волосє в люти, та й шарпнув руками — пірвав всїх нас мов би сотками рук — та й кинув в бездонну пропасть...

О-о-о! Муко моя! Мої груди менї поторощив!

Менї три зуби вибив!

Менї два ребра зломив!

Менї ногу поторощив!

Менї голову розбив!

Менї — менї — менї! — зуби — ребра — ногу... А-а-а!

О-о-о! — Застогнали бідні „горожани“ сумної юрби.

Се опир всїх нас! Опир! Всїм нам повелїває „скаженїти!“

Ав-ав-ав! — Роздав ся нараз дивний голос!

(Дальше буде).

Новинки.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат.: Никити; римо-кат.: Лямберта. — В суботу: руско-кат.: Йосифа пр.; римо кат.: Рудольфа.

— **Гоголївске сьвято в Київі.** Онодї в театрі Медведева відбуло ся сьвяткованє Гоголївского ювілею, уряджене на користь незаможних студентів київского комерцийного інститута. Вечір мав великий і материяльний і літературно-артистичний успіх. Гвоздем вечера треба безумовно вважати реферат-лекцию професора Сикорского, в якій референт доводив, що М. Гоголь був справжнїм Українцем. Далї професор докладно спинив ся на психольоґії українського народу, змальованого в творах Гоголя. Референт вважає, що такий гумор і делікатність, яку ми бачимо в творах Гоголя, є властивість тільки двох наций — українскої та ірляндскої. — Д. Чаговець в своїй промові дав характеристику творів Гоголя і виразно зазначив той вплив, який зробила на письменника українська ідея. Так само, як і перша, друга частина вечірки мала теж цїлком український характер. Найцїкавійшими точками програми були: виконана М. В. Лисенком увертура з єго опери „Різдвяна ніч“, співи хора „Просьвіти“, чудовий спів українських пісень артисток опери д-ки Воронець, Чалїєвої та инш. В програмі концерту ще було поставлене імя кобзаря Кучеренка, але, на жаль, він не співав. Та й так вечірка затягла ся до 1. години.

— **В справі зарібкової еміґрациї.** Австрийске міністерство внутрішних справ повідомило наше товариство, що зарібків в Зєдинених Державах північної Америки все ще нема, і що вісти, що вигляди на зарібки там дуже корисні, є зовсїм невірні, бо ще до тепер не настало там поліпшенє в справах фінансових (грошевих) і економічних (господарства, промислу і торговлї). Також не мають там виглядів на роботу ремісники та инші уквалїфіковані робітники, бо ті місця заповнює ся людьми, що від довшого часу належать до місцевих робітничих спілок. Тим менше могуть там найти роботи неуквалїфіковані робітники анї при фармах, фабриках, будові анї в копальнях. Також не мають виглядів на занятє люди т. зв. вільних фахів, як купцї, інжінери, лїкарі, архітекти і т. п. В державах Ohio, Illinois, Minnesota, Nord Dacota і Montana, де є фарми, при котрих можна було заробити місячно 18—25 долярів крім помешканя і харчу, богато є еміґрантів, котрі від давна ждуть на роботу і її дістати не могуть. Дістають її лиш ті, що уміють говорити по анґлїйски або по нїмецки і що розуміють ся і на управі землї і на хові худоби. В Пенсильванії, де давнїйше були добрі зарібки в копальнях угля, в печах коксових, в фабриках зелїза і стали, тепер годї новим еміґрантам допросити ся роботи. А дуже зле є в Калїфорнії і в сусїдних, державах, де є много австрийских (певно і руских) еміґрантів, що задля браку роботи терплять велику нужду. Для того найлїпше тепер до Зєдинених Держав північної Америки на зарібки не виїзджати. В Канадї нема також тепер зарібків. А хто хотїв би від канадийского правительства вільної землї (113 морґів каміня, лїсу, мочарів і якої будь землї) дістати на власність в околицях далеких від міста, від зелїзниць, від церкви і від людий, той мусїв би привести з собою кілька тисяч корон, щоби побудувати будинки і закупити інвентар мертвий (плуги і прочі) і живий (конї, корови і прочі). Хтож має тут, в своїм рідним краю кілька тисяч корон, той може тут купити далеко лїпшу землю і межи своїми людьми господарювати, а не йти в пустинї, де нема нї руского народу, нї рідної церкви, нї руского сьвященика, нї рускої школи, нї будучини на те, щоби руский нарід розвинув ся там яко руский. Міністерство внутрішних справ повідомляє також наше товариство, що по Галичинї увивають ся аґенти, котрі беруть робітників до пільних робіт в Данії. Нїм стане ся на роботу, треба заключити умову на письмі. Оден примірник тої умови має робітник, а оден працьодавець. Умова має містити в собі: 1) коли робітник або працьодавець має право, від умови відступити; 2) яка є нагорода за працю на дни або на акорд (на т. зв. шихту); 3) кілько піднимає ся працювати; 4) котрі дни вільні суть від роботи; 5) що працьодавець має вернути кошти дороги і повороту до рідного краю; 6) не вільно грошевої кари накладати на робітника; 7) кождий робітник має дістати рахункову книжку в даньскій і в рідній мові (отже і в рускій) робітника, в котрій записано, що котрого дня заробив, а кілько гроша котрого дня дійсно дістав (книжку ту має право робітник з собою взяти з поворотом до свого краю); 8) коли робітник захорує, має працьодавець єго ратувати, оплачувати лїкаря та лїки, і до 6 місяців єго удержувати, хиба що робітник сам завинив свою хоробу, тодї не має працьодавець тих обовязків. Від 24. червня с. р. працьодавець обовязаний забезпечити фільваркового робітника (landwirtschaftliche Arbeiter) на випадок нещасливого випадку, як окалїченя, частинної або цїлковитої нездібности до працї або смерти. Але не наступає обезпеченє, коли робітник сам спричинив нещасни випадок через неувагу або велику недбалість (grobe Fahrlässigkeit). Зарібки в Данії для заграничних фільваркових робітників є такі: Мужчини дістають денно $1\frac{1}{2}$ до 2 даньских корон; женщини і молоді люди низше 20 лїт дістають 1·15 до 1·50 К. Як робить ся при управі бураків на акорд, то може заробити мужчина денно до 3 К а женщина до 2·10 К. Окрім платнї дістає робітник безплатно мешканє і опал, $12\frac{1}{2}$ кільоґрамів бульби тижнево і одну лїтру збираного молока денно. Заробити може через сезон (від весни до осени) при роботї на акорд мужчина до 360 К, женщина до 300 К, при дневнім зарібку мужчина до 285 К, женщина до 220 К. Робота зачинає ся о 5 год. рано, а кінчить ся о 7 год. вечір. На снїданє і підвечірок є перерва в роботї на пів години, а на обід на годину. Які зарібки тепер в Нїмеччинї? „Гром. Голос“ подає в останнім своїм числї в дописи з Найберуна, що богато Русинів прийшли навманя, не питаючи нїкого, в зимі, а то в січни, в лютім і в марцю до Нїмеччини на роботу. В поли роботи ще тодї не було, а в копальнях робота обмежена. Отже тасячі Русинів ждало на дармо на роботу в січни, лютім і в марцю голодували страшенно і повернули о жебранім хлїбі до дому (говорено, що декотрі померли на нїмецких стациях робітничих в Найберунї і Мисловицях з голоду). Аж в цьвітни почали ся пільні роботи в Нїмеччинї. І тисячами йдуть Мазури з Галичини і з Росиї на роботу до Нїмеччини, а коли вони пороблять контракти з нїмецкими працьодавцями, тодї вже не треба буде робітників пільних до Нїмеччини. І хоть пізнїйше зголосять ся Русини до роботи в поли в Нїмеччинї, то роботи знову не найдуть. Хтож потребує щось заробити, нехай зараз зголосить ся до товариства „Провидїнє“ у Львові, Ринок ч. 10, і нехай не їде скорше, аж „Провидїнє“ подасть докладно адресу, де Русин має ся зголосити на роботу в Нїмеччинї. — *Від руского товариства св. Рафаїла у Львові.* (Инші рускі часописи зволять сей комунїкат повторити).

— **Розправа проти Мир. Січиньского** відбуває ся нинї від 9·30 рано перед судом присяжних у Львові. Розправі проводить радн. Мілашевский, яко вотанти засїдають радн. Рибіцкий і Терлецкий. Обжаловує прокур. др. Пєрацкий. Боронять адв. др. Кость Левицкий і др. Старосольский. Між присяжними судиями нема нїодного Русина. По відчитаню акту обжалованя (в польскій мові) приступлено до переслуханя обж. Січиньского. Він в довшій бесїдї критикував акт обжалованя, а потім мотивував свій поступок переслїдуванєм „Січий“, покривдженєм Русинів в шкільництві, нелеґальними виборами і взагалї переслїдуванєм Русинів. Потім відчитано єго зізнаня з першої розправи і опис ситуациї убійства. По короткій перерві в дальшім переслуханю обжалованого на питанє прокуратора обжалований заявляє, що дїлав зовсїм сьвідомо з наміром убити ґр. Потоцкого. Дальші питаня задавали єму оборонцї.

Мають бути переслухані ще сьвідки, судові лїкарі (др. Обтулович і др. Ляхович) та лїкарі психіятри (др. Сєрадзкий і др. Кольберґер). Розправа протягне ся до завтра. Вступ на розправу для публики за білєтами. Саля повна слухачів. Службу безпеченьства на коритарях суду і перед будинком сповняють жандарми, поліцияпти і тайні аґенти під проводом кількох комісарів.

— **10.000 рублїв за одну кульку.** В грудни 1905 року студент технїки Целевич, син нотаря з Рави рускої, вибрав ся на лови з пп. Волод. і Львом Стахневичами до Новоїлок передних, які лежать при російскім кордонї. Пострілений ними заяць утїк через кордон до Росиї. Стрільцї загнали ся за ним аж на кордон, де побачили російского обїздчика. Салдат сей, Онишенко, почав з ними приязно розмовляти, закурив від них папіроса, але хитрець взяв від Целевича стрільбу і закинув собі на рамя. Тодї оба Стахневичі прочуваючи лихо, почали утїкати. Салдат післав за ними кілька кульок, але не влучив. Тодї і Целевич дав ногам знати, але салдат пострілив єго в ногу. На гук стрілів прибігли инші салдати з вартівнї і занесли раненого Целевича до хати, а відтак відвезли єго до шпиталя в Томашові. З многими клопотами видістав відтак нотар Целевич свого сина з російского полону і через міністерство загран. справ видав процес російскому правительству о відшкодованє за пострілене сина. Справа скінчила ся аж недавно тим, що рос. правительство признало п. Целевичови 10.000 рублїв відшкодованя.

— **Австрийскі зелїзницї 1907. р.** Міністерство зелїзниць видало вже звіт з розмірів і руху державних і приватних зелїзниць в Австриї в 1907. роцї. Виймаємо з сего звіту кілька займаючих чисел. Довгота всїх зел. лїнїй головних і льокальних виносила з кінцем 1907. р. кругло 21.701 клм. В порівнаню з попереднім роком прибуло нових 107 клм. З того припадало на державні зелїзницї 9.842 клм., а 11.780 клм. на приватні. Довгота кількашляхових лїнїй виносила 3.000 клм. Рух поїздів відбував ся при помочи пари, лише на 105 кільометрах їздили електричні поїзди. Зелїзничих двірців було 3.302, перестанків 2.043, телеґрафічних стаций 3.745, домів для обслуги 1474. маґазинів 3.544, шоп 3.355, дімків для стражників 13.421. На удержанє будинків і шляхів видано в тім роцї 67,100.000 К. Зелїзничий табор складав ся: з 6436 льокомотив, з 124 електричних моторів, з 13.259 особових возів, з 135.967 товарових возів.

В 1907. роцї перевезено 223,720.000 осіб на просторі 6.000,789.000 клм. Найбільше (89%) їхало III-ою клясою. Персонал зелїзничий числив 113.124 осіб, а денних робітників було 129.653. Платня персоналу виносила 210 міл., а робітників 103 міл. корон.

Що до Галичини звіт подає, що краківска дирекция мала під своїм зарядом 977 клм. шляху, львівска 1152 клм. а станиславівска 562 клм. (разом з Буковиною). Двірців і перестанків в окрузї краківскої дирекциї було 149, в окрузї львівскої 145, а станиславівскої 102. Галицкі зелїзницї перевезли кругло 45 мілїонів осіб.

— **Зелїзничий поїзд на судовій розправі.** В минулім роцї при катастрофі на зел. шляху коло Рісни польскої під Львовом погиб ґімназияст Бар, син аптикаря з Янова. Єго батько і кілька пошкодованих осіб внесли жалобу до суду на заряд зелїзницї о відшкодованє. З того приводу була вже розправа, а нинї відбуло ся комісийне судове оглянене місця катастрофи, при чім яко головний виновник виступив цїлий поїзд в такім самім складї і з тою самою обслугою як критичного дня катастрофи.

— **Руский театр** під дирекциєю п. Стадника по фінансовім неповодженю у Львові, виїхав до Черновець, де грає в великім міскім театрі. Ряд представлень розпочав на Великдень „Марусею Богуславкою“. Як доносить »Буковина«, саля сьвітила пусткою.

— **Цьвітнева непогода.** Від кількох днїв з все захмареного неба падає дощ з малими перервами. Нинї рано серед сильного вихру двома наворотами посипали ся густі „крупи“, застелюючи землю білою скатертию зцїпенїлого снїгу. Впрочім падав дрібний дощик. Хмари пливуть від північного заходу.

— **Театральний скандал в Берлїнї.** Онодї прийшло там до величезного театрального скандалу, який має більше полїтичний як штукарский характер. В „Новім Театрі“ виставлювано вже давно заповіджену і обговорювану штуку одного Анґлїйця, якої темою є напад Нїмеччини на Анґлїю. Як звісно, вісти про напад Нїмеччини ходять дійсно по Анґлїї а часописи роблять із сеї причини величезний крик. „Новий Театр“, що пре ся до новостий, допустив сю проти Нїмеччини звернену штуку на нїмецку сцену. Та публика приняла ворожо сю штуку і справила поважний театральний скандал. Она зажадала, щоби перервано гру сеї штуки, що по одногодиннім крику стало ся. Завіса спала і представленє перервано.

— **Довголїтність.** Дня 11. с. м. помер в Лужанах на Буковинї нагло Арон Кентнер, маючи 105 лїт. Покійник був до самої смерти на тїлї й умі цїлком здоровий. Єго жінка, що жиє в Лужанах, має 100 лїт, причім держить ся ще кріпко і ходить далеко без всякої підпори. Кажуть, що пок. Кентнер не був нїколи хорий, але в послїдних 15 роках бідував страшне. На останні великодні сьвята зїв за богато, через що уляг по кількох годинах мукам, викликаним пересиченєм. За житя не уживав покійник алькоголю і не запускав ся в жадні борінки.

— **Заборона куреня для молодих.** З днем 1. цьвітня с. р. увійшов в Анґлїї в житє закон, після якого особам понизше 16 лїт не вільно курити. Поліцияпти, дозорцї городів і инші особи, що мають допильновувати публичного порядку, одержали наказ відбирати від всїх, що дїлають против того закона, папіроси і тютюн, а так само не вільно й трафікантам під загрозою острої кари продавати дїтям тютюн і папіроси. Дальше розпорядженє постановляє також, що молодим особам не вільно ходити до шинків, а шинкарям не вільно продавати малолїтним горівки та инших алькогольних напитків. Такий закон здав би ся дуже й у нас, а тодї чей було би може менше видко дїтий в студентских мундурках з папіросами в зубах на улицях та студентских мундурків по шинках в містї і за містом.

— **З молочарскої практики.** Помимо ріжних рад та накликувань, щоби сумлїнно та докладно видоювати корови — аж до послїдної каплї молока — часто на се не уважають. Можливо, що наші ґаздинї не хотять задати собі труду, щоби переконати ся, о скілько сї ради є добрі. А яку шкоду поносить кождий властитель корови через лихе доєнє — то зараз покажесь рахунком. Часто можна почути нарікане ґаздинї, що коли доїть корови наймичка, невістка або донька — то чомусь принесе менше молока, як коли она сама доїть. Се по найбільшій части таки правда. Єсли ґаздиня схоче таки переконатись і піде сама єще раз до корови, то по вимасованю вимени зі всїх сторін, видоїть ще бодай кватирку молока. А коли є у неї 4—5 коров, то надоїть єще мало не лїтру молока. Коли відтак возьмемо з того остатнього молока пробку проценту товщу, то переконаємо ся, що она має майже все 6—8, часом навіть і більший процент

товщу. Припустім, що від 3 подоїв узискаємо в той спосіб від одної корови денно менше більше 2 кватирки, то на 10 місяців або 300 днів, в котрих корова доїть ся, узбираємо 600 кватирок або 150 літрів. З того молока, котре має пересічно 7% товщу. можна отримати 10—12 кґ. масла. Коли візьмемо пересічну ціну масла 2·10 К, то страта від одної корови винесе на рік 21—25·20 К, від двох коров 42—50·40 К, а від 4 коров буде страти 84—100 К. Як видно, страта досить велика. Єсли тепер тих коров, від котрих спілка побераε молоко є 150—200 як на пр. в Бабухові або в Черчу, то страта тота винесе річно для спілки від 150 коров 3.150—3.780 К, а від 200 коров 4.200—5.040 К. Що наші корови є дійсно не докладно видоювані, то сьвідчить о тім пересічна річна скількість молока від одної корови у нас 1.200—1.590 літрів — коли де інде від майже таких самих коров отримують 2.000—2.500 літрів річно. Тож позір ґаздині! Звернїть добре увагу і на се, хоч оно на око дрібниця, але зрахувавши, таки є досить значна страта з причини вашої неуваги. — *Дмитро Хамбурский.*

— **Поетичний кутик.**

На чужині.

Гудуть вітри, шумлять ялини,
На серце сум важкий ляга:
Далеко кревні, серцю милі,
Україна-Мати дорога!
Болить душа, болить і рветь ся
Геть відсіля у инший край,
Де гріє сонечко південне,
Шепоче ніжно темний гай;
Де ллють ся співи стоголосі,
Де пахощі дишать, де рай —
У мій зруйнований, прекрасний,
У мій нещасний рідний край,
Туди, де мій народ нужденний
В тяжкій темноті пробува,
З давних-давен лани чужії
Крівавим потом полива!

О. Радченко.

— **Дрібні вісти.** Державець фільварку в Волї портоловій під Лїском, Давид Діллер, утїк до Америки, натягнувши ріжних людий на 200 тисяч корон. — В Путиллї на Буковині комінярский помічник Томашевский убив завідателя податкового уряду, Шуста, за намовою возьного Телеаґа, якого Шуст віддалив зі служби. — Міністерство війни заборонило військовим ручити за довги своїх товаришів, а головно жирувати їх векслї.

Оповістки.

— **З почти.** З двем 1. цьвітня с. р. заведено в Німеччині нові приписи що до цлової відправи заграничних пакетів. Після тих приписів будуть піддавані граничній контроли цловій тілько пересилки з ростинами, а то з огляду на сьвітобий договір про фільоксеру. Натомість всякі инші пересилки заграничні будуть відсилати ся по правилу прямо до цлових урядів місця призначеня, де наступить цлова відправа в присутности адресата або почтового урядника. В інтересї однак заграничних надавників заведено отсї виїмки: 1) При пересилках всяких містять ся сирі продукти або півфабрикати призначені до перетвореня і в случаях, де розходить ся о примінене осібної стопи тарифової при вимірі цла, вільно надавникови жадати, щоби пересилка була доставлена на цло до иншого уряду цлового а не до уряду цлового місця призначеня. В тій цїли має надавник подати назву того уряду цлового так на самій пересилцї як також на дотичнім листї фрахтовім через поміщене замітного додатку „in . . . . . (осїдок цлового уряду) zu verzollen“. Помішуване инших заміток, а особливо замітки „an der Grenze zu verzollen“ не допустиме. 2) Єсли надавник бажає, щоби дотична пересилка була піддана цловому поступованю при інтервенциї урядника почтового з поминенем адресата, має він ту обставину зазначити на самій пересилцї, як також на дотичнім листї фрахтовім через замітний додаток „durch die Post zu verzollen“. Додаток той є злишний при тих пересилках, що до яких надавник приймає на себе а гори обовязок покритя цлових належитостий, понеже цлова відправа таких пересилок відбуває ся і без того завсїгди при співучасти уряду почтового.

Наука, штука і література.

— *Др. Володимир Охримович.* **З поля національної статистики Галичини.** (Поміченя над ріжницями і перемінами в национальнім складї галицкої людности). Відбитка з І. тому. „Студій з поля суспільних наук і статистики“ виданого статист. комісиєю Н. Тов-а ім. Шевченка у Львові. Стор. 96. вел. 8-ки.

— Вийшов III-ий том **„Словаря українскої мови“**, видаваного редакциєю „Кіевской Старини“ під редакциєю Б. Грінченка. Том сей містить слова на букви О—П. Четвертий том уже друкує ся. До єго виходу приймає ся передплата на весь словар (4 томи) за 7 рублїв. По виходї IV тому ціна буде побільшена. Кождий том окремо не продає ся.

Телеґрами

з дня 15. цьвітня.

Берлїн. Loc. Anz. доносить, що ворохобня в Туреччинї пробудила надії панславістичних кругів в Росиї на відзискане утраченого впливу на Балканї. Тому Ізвольский вже не виїздить на відпустку.

Софія. Болгарске правительство задумує змобілїзувати свою армію, щоби на всякий випадок приготовити ся до оружного виступу з огляду на ворохобню в Туреччинї.

Відень. З дипльоматичних кругів доносять, що Австрия бистро слїдить події на Балканї, однак поки в Туреччинї борють ся сторонництва між собою, що лучає ся всюди, поти не має причини до дипльоматичних кроків.

Берлїн. Voss. Ztg приписує Анґлії всю вину за останні розрухи в Туреччинї. Berl. Ztg a. M. доносить, що в Малій Азиї повстала анархія.

Царгород. Вчера вечером було в місті зовсїм спокійно. Не чути було нї стрілів, нї окликів. На улицях не видко було війска.

Софія. Король Фердинанд дістав від царя вістку, що цар зробить єму небавком милу несподїванку, яка лучить ся з оголошенем независимости Болгариї.

Петербург. Цар відзначив през. мін. Столипіна ордером білого орла і відручним письмом, в якім каже ся: „Ваша талановита, любовю до вітчини навіяна діяльність на чолї правительства заслугує на моє повне признане; також здобула она вам загальну пошану. Щоб висказати вам признане за безупинну, краєви так корисну працю, надїляю вас ордером білого орла“.

РУСИНИ! Жадайте у всїх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Біліньского в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педаґоґічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзї 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролївя). Львів 1903. 8° ст. 27.— Ціна 30 с.

Жиґимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. -- Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересї історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і материяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Дістати можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 30. цьвітня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці **High-Life** представлене. Білети вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул Кароля Людвика ч. 5.

Эр. К. Левандовский

Львів, пл. Галицка 7. (над Централь. каварнею).

Витягане, пльомбоване, вставлюване зубів без болю.

Телефон 788. — Конто щадниці почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Днїстер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знарядів господарских, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

удїляє обезпеченим членам з річної надвижки зворотн.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Полїси „Днїстра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Днїстер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформациї до обезпечень удїляють аґенциї „Днїстра“.

Зголошеня письменних господарів о аґенцию приймають ся тілько з таких громад, де єще не робить инший аґент „Днїстра“.

Фонди „Днїстра“ 31/12. 1908 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540·—; инші фонди К 458.564·—; разом **К 2.324.104·—**

Канцеляриї Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Ряшева	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·07	—	**2·05**	5·57	9·30
Черновець	—	—	—	—	**12 20**
Станиславова	5·40	—	—	—	—
Коломиї	—	10 20	—	—	—
Стрия	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Пустомит	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Самбора	8 00	10·30	2·00	—	9·10
Любіня	8·00	10·30	2·00	9·10	—
Рави рускої	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·26	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брухович	7·10	—	12·40	4·50	8·20
Брухович	8·15	—	—	—	—
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·15	10·12
„ Бродів	7·01	—	**2·00**	5·15	10·12
„ Курович	—	—	12.54	—	8·31
„ Винник	7·51	—	12·54	3·44	8·34

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	11.15
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	**12·45**
Ряшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	7·45	11.10
Черновець	6·10	9·35	**2·23**	—	10·38
Черновець	—	—	—	—	**2·50**
Станиславова	—	—	—	2·40	—
Коломиї	—	—	—	6·03	—
Стрия	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Пустомит	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Самбора	6·00	9·05	4·00	—	10·45
Любіня	6·00	9·05	—	4·00	10·45
Рави рускої	6·14	11·05	—	7·10	11·35†
Янова	6·58	9·15	1·35†	3·35	6·30
Брухович	7.21	11·05	—	—	—
Брухович	6·14	—	3·35	7·10	11·35†
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6·35	11·02	**2·31**	8·08	11·32
„ Бродів	6·35	11·02	**2 31**	8·08	—
„ Курович	—	8·53	—	4·41	—
„ Винник	5·47	8·53	2·01	4·41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлї означені †.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

KUL